

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 'Erasmus' unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman perustamisesta ja asetuksen nro 1288/2013 kumoamisesta, ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Luova Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman perustamisesta sekä [Euroopan solidaarisuusjoukoista annetun asetuksen] ja asetuksen (EU) N:o 375/2014 kumoamisesta.

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään Eduskunnalle komission 30 päivänä toukokuuta 2018 antama ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ”Erasmus” unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman perustamisesta ja asetuksen nro 1288/2013 kumoamisesta, ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Luova Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) nro 1295/2013 kumoamisesta, sekä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman perustamisesta sekä [Euroopan solidaarisuusjoukoista annetun asetuksen] ja asetuksen (EU) N:o 375/2014 kumoamisesta sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 13 päivänä heinäkuuta 2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen

Hallitusneuvos Satu Paasilehto

OPETUS- JA KULTTUURIMI-
NISTERIÖ

MUISTIO

EU/2018/0191

19.6.2018

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI 'ERASMUS' UNIONIN KOULUTUS-, NUORISO- JA URHEILUOHJELMAN PERUSTAMISESTA (2021—2027) (EU/2018/0191)

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI LUOVA EUROOPPA -OHJELMAN (2021—2027) PERUSTAMISESTA (EU/2018/0190)

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI EUROOPAN SOLIDAARISUUSJOUKKOJA KOSKEVAN OHJELMAN PERUSTAMISESTA SEKÄ [EUROOPAN SOLIDAARISUUSJOUKOISTA ANNETUN ASETUKSEN] JA ASETUKSEN (EU) N:O 375/2014 KUMOAMISESTA

1 Ehdotusten tausta ja tavoitteet

I Erasmus

Euroopan komissio antoi 30.5.2018 ehdotuksensa Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelmaksi ”Erasmus” vuosille 2021—2027.

Asetusehdotus täydentää komission 2 päivänä toukokuuta 2018 hyväksymää tiedonantoa ’Unionille nykyaikainen talousarvio, joka suojelee, voimaannuttaa ja puolustaa,’ vuosia 2021—2027 koskevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä (KOM (2018) 321). Valtioneuvosto on toimittanut näitä ehdotuksia koskevan kirjelmän eduskunnalle 8. päivänä toukokuuta 2018 (E 29/2018 vp).

Erasmus ohjelmaehdotus on laadittu toimeenpanemaan EU:n johtajien Rooman julistusta, jossa koulutus ja nuoriso asetettiin keskeisiksi tekijöiksi pyrittäessä saavuttamaan turvallinen, vauras ja kestävä, sosiaalinen ja maailman näyttämöllä vahvempi Eurooppa.

Komission 31.1.2018 julkistettu väliarvio osoittaa, että nykyinen Erasmus+-ohjelma lisää hakukkuutta työskennellä tai opiskella ulkomailla ja edistää vieraiden kielten taidon kehittymistä. Eurooppalaisilla koulutusohjelmilla on ollut suuri rooli kansainvälisemmän, avoimemman Euroopan luomisessa. Nykyisen Erasmus+ ohjelman väliarvion suositukset ohjelman kehittämisestä nykyisen rakenteen pohjalta, toiminnan laajentamista ja joustavoittamista sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien tarjoamista kaikille koulutusasteille sekä inklusiivisuutta eli ohjelman suuntaamisen myös niille joilla on ollut vähemmän mahdollisuuksia osallistua, on otettu huomioon komission esityksessä.

II Luova Eurooppa

Euroopan komissio antoi 30.6.2018 ehdotuksensa Euroopan unionin Luova Eurooppa -ohjelmaksi vuosille 2021—2027.

Asetusehdotus täydentää komission 2 päivänä toukokuuta 2018 antamaa ehdotusta EU:n seuraavaksi rahoituskehikseksi vuosille 2021—2027 (KOM (2018) 321).

Luova Eurooppa -ohjelmaehdotus on laadittu toimeenpanemaan Göteborgin epävirallisen huippukokouksen ja joulukuun 2017 Eurooppa-neuvoston kulttuuria koskevia päätelmiä, joiden mukaan koulutuksella ja kulttuurilla on suuri merkitys yhteenkuuluvuudelle, yhteiskuntien kestävyydelle ja kilpailukyvyille.

Komissio toteaa Luova Eurooppa -ohjelmaehdotuksessa, että uusi ohjelma perustuu nykyisen Luova Eurooppa -ohjelman toimeenpanosta saatuaan kokemukseen ja komissio pyrkii vahvistamaan sen hyvin toimivia osia mm. kasvattamalla ohjelman budjettia. Budjetin vahvistaminen heijastaa Euroopan unionin sitoutumista kulttuuri- ja luoviin toimialoihin sekä sen tunnustamiseen, että niillä on tärkeä rooli unionille.

III Euroopan solidaarisuusjoukot

Euroopan komissio antoi 11.6.2018 ehdotuksen Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmaksi (KOM(2018) 440 lopullinen) vuosille 2021—2027.

Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker esitti ajatuksen Euroopan solidaarisuusjoukkojen perustamisesta puheessaan unionin tilasta 14.9.2016. Bratislavan epävirallinen päämieskokous antoi julkilausumassaan 16.9.2016 tukensa aloitteelle ja kehotti perustamaan uusia ohjelmia nuorten työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi. Euroopan komissio antoi tiedonannon Euroopan solidaarisuusjoukoista joulukuussa 2016. Tiedonanto käynnisti joukkojen ensimmäisen vaiheen, jonka aikana solidaarisuusjoukkojen toimintaa tuettiin kahdeksasta eri EU:n ohjelmasta. Komissio antoi ehdotuksen solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman perustamisasetukseksi 30.5.2017 (KOM(2017) 262 lopullinen). Neuvosto hyväksyi ehdotusta koskevan yleisnäkemyksen 20.11.2017. Asetusehdotusta ei ole vielä hyväksytty.

Komissio esittää 11.6.2018 antamassaan ehdotuksessa, että ohjelmakaudelle 2021—2027 perustettaisiin ohjelma Euroopan solidaarisuusjoukkojen rahoittamiseksi. Ohjelma perustuisi pääosin vielä käsitellyssä olevaan ohjelma-asetukseen. Komissio esittää lisäksi Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminnan laajentamista tukemaan myös humanitaarisen avun operaatioita EU:n ulkopuolisissa maissa, mukaan lukien EU:n syrjäisten alueiden naapurustot. Solidaarisuusjoukkojen toimintaan sisällytettäisiin Euroopan humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukot ("EU:n vapaaehtoisapua koskeva aloite"), joiden toiminnan on määrä päättyä vuonna 2020. Asetusehdotuksen käsittely on tarkoitus aloittaa neuvoston nuorisotyöryhmässä heinäkuussa 2018.

2 Pääasiallinen sisältö

I Erasmus

2.1 Erasmus-ohjelman tavoitteet

Erasmus -ohjelmaehdotuksen yleisenä tavoitteena on tukea ihmisten koulutuksellista, ammatillista ja henkilökohtaista kehitystä koulutuksen, nuorison ja urheilun aloilla, Euroopassa ja sen ulkopuolella ja täten myötävaikuttaa kestäväan kasvuun, työllisyyteen ja sosiaaliseen koheesioon ja eurooppalaisen identiteetin vahvistumiseen.

Ohjelma on eurooppalaisen koulutusalueen rakentamisen keskeinen väline, joka tukee Euroopan strategista koulutusyhteistyön toteutusta ja sen perustana olevia tavoitteita, edistää unionin nuorisostrategiaan 2019-2017 perustuvaa nuorisopolitiikan yhteistyötä ja kehittää urheilun eurooppalaista dimensiota.

Ohjelman erityistavoitteina ovat:

- oppimiseen liittyvän henkilöiden liikkuvuuden, sekä yhteistyön, inklusion, huippuosaamisen ja innovaatioiden edistäminen koulutuksessa järjestöjen ja toimintapolitiikan tasoilla;
- epäviralliseen oppimiseen ja aktiiviseen osallistumiseen liittyvän liikkuvuuden sekä yhteistyön, inklusion, luovuuden ja innovaatioiden edistäminen nuorison keskuudessa järjestöjen ja toimintapolitiikan tasoilla;
- epäviralliseen oppimiseen ja aktiiviseen osallistumiseen liittyvän urheiluvalmentajien ja -henkilöstön liikkuvuuden sekä yhteistyön, inklusion, luovuuden ja innovaatioiden edistäminen urheilujärjestöjen ja urheilupolitiikan tasoilla;

2.2 Erasmus-ohjelman avaintoimet

Erasmus-ohjelman tavoitteita edistetään kaikilla ohjelman politiikka-alueilla (koulutus, nuoriso ja urheilu) kolmella avaintoimella:

- a) Oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus (avaintoimi 1);
- b) Järjestöjen ja instituutioiden yhteistyö (avaintoimi 2);
- c) Toimintapolitiikan kehittämisen ja yhteistyön tukeminen (avaintoimi 3).

2.3 Koulutus

(a) Oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus (avaintoimi 1)

Ohjelma tukee korkeakoulujen opiskelijoiden ja henkilöstön, ammatillisen koulutuksen oppijoiden ja henkilöstön, koulujen oppilaiden ja henkilöstön liikkuvuutta sekä kielten oppimismahdollisuuksia, mukaan lukien kielten oppiminen liikkuvuutta tukevissa toiminnaissa.

(b) Järjestöjen ja instituutioiden yhteistyö (avaintoimi 2)

Ohjelma tukee koulutuksessa

- Yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa, mukaan lukien pienimuotoiset kumppanuudet vahvistaakseen laajempaa ja kattavampaa osallistumista ohjelmaan;
- Huippuosaamista tavoittelevia kumppanuuksia, erityisesti Euroopan yliopistojen verkostoja, ammatillisen koulutuksen osaamiskeskustoja ja maistereiden yhteistutkintoja;
- Innovaatiokumppanuuksia Euroopan innovaatiokapasiteetin vahvistamiseksi;
- Virtuaalisen yhteistyön verkkoalustoja ja työkaluja, mukaan lukien e-Twinning tuki-palvelut ja eurooppalaiset aikuisten oppimisen sähköiset alustat.

(c) Poliitiikan kehittämisen ja yhteistyön tukeminen (avaintoimi 3)

Ohjelma tukee koulutuksessa

- Unionin koulutusta koskevien yleisten ja sektorikohtaisten linjausten valmistelua ja toteutusta koulutuksessa, mukaan lukien Eurydice-verkoston tai muiden asianmukaisten organisaatioiden toimien tukeminen;
- Laatua, läpinäkyvyyttä ja pätevyyksien, taitojen ja tutkintojen tunnustamista koskevien Unionin välineiden ja toimien vahvistamista;

- Poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä keskeisten sidosryhmien, mukaan lukien unionin laajuiset verkostot, koulutusalan eurooppalaiset kansalaisjärjestöt ja kansainväliset järjestöt mukaan lukien;
- Toimenpiteitä jotka myötävaikuttavat ohjelman laadukkaaseen ja kattavaan toteutukseen;
- Yhteistyötä muiden unionin välineiden kanssa ja muiden unionin politiikkojen tukemista;
- Eurooppalaisen politiikan tulosten ja prioriteettien levittämistä ja tuntemuksen lisäämistä.

(d) Jean Monnet toiminnot

Ohjelma tukee Euroopan yhdentymistä käsittelevää opetusta, oppimista, tutkimusta ja keskusteluja asioista seuraavilla toimilla:

- Jean Monnet toiminnolla korkeakoulutuksessa;
- Jean Monnet toiminnolla muussa koulutuksessa;
- tukemalla seuraavia laitoksia, joiden päämääränä on Euroopan edun edistäminen: Firenzeen yliopistollinen Eurooppa-instituutti, mukaan lukien sen monikansallinen hallintokoulu; College of Europe (Bruggen ja Natolinin laitokset), Julkisen hallinnon Eurooppa-instituutti, Maastricht; Eurooppa-oikeuden akatemia, Trier; Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus, Odense ja Eurooppa-koulutuksen kansainvälinen keskus, Nizza.

2.4 Nuoriso

(a) Oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus (avaintoimi 1)

Ohjelma tukee nuorisoalalla:

- Nuorten liikkuvuutta;
- Nuorten osallistumistoimintoja;
- DiscoverEU toimintaa;
- Nuorisotyöntekijöiden liikkuvuutta;

(b) Järjestöjen ja instituutioiden yhteistyö (avaintoimi 2)

Ohjelma tukee nuorisoalalla:

- Yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa, mukaan lukien pienimuotoiset kumppanuudet vahvistaakseen laajempaa ja kattavampaa osallistumista ohjelmaan;
- Innovaatiokumppanuuksia Euroopan innovaatiokapasiteetin vahvistamiseksi;
- Virtuaalisen yhteistyön verkkoalustoja ja työkaluja.

(c) Poliitiikan kehittämisen ja yhteistyön tukeminen (avaintoimi 3)

Ohjelma tukee nuorisoalalla:

- Unionin nuorisoalaa koskevien linjausten valmistelua ja toteutusta, mukaan lukien Youth Wiki verkoston tukeminen;
- Laatua, läpinäkyvyyttä sekä osaamisen ja taitojen tunnustamista koskevien Unionin välineiden ja toimien vahvistamista, erityisesti Youthpassia käyttäen;
- Poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä asianmukaisten sidosryhmien, mukaan lukien unionin laajuiset verkostot, nuorisoalan eurooppalaiset kansalaisjärjestöt ja kansainväliset järjestöt sekä EU nuorisodialogi ja Euroopan nuorisofoorumi;

- Toimenpiteitä jotka myötävaikuttavat ohjelman laadukkaaseen ja kattavaan toteutukseen;
- Yhteistyötä muiden unionin välineiden kanssa ja muiden unionin politiikkojen tukemista;
- Eurooppalaisen politiikan tulosten ja prioriteettien levittämistä ja tuntemuksen lisäämistä.

2.5 Urheilu

(a) Oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus (avaintoimi 1)

Ohjelma tukee urheilualalla urheiluvalmentajien ja henkilöstön liikkuvuutta;

(b) Järjestöjen ja instituutioiden yhteistyö (avaintoimi 2)

Ohjelma tukee urheilualalla:

- Yhteistyökumppanuuksia ja hyvien käytänteiden vaihtoa, mukaan lukien pienimuotoiset kumppanuudet vahvistaakseen laajempaa ja kattavampaa osallistumista ohjelmaan;
- Voittoa tuottamattomia urheilutoimintoja urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden edelleen kehittämiseksi.

(c) Poliitiikan kehittämisen ja yhteistyön tukeminen (avaintoimi 3)

Ohjelma tukee urheilualalla:

- Unionin urheilualaa ja kuntoilua koskevien linjausten valmistelua ja toteutusta;
- Poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä asianmukaisten sidosryhmien, mukaan lukien urheilualan eurooppalaiset kansalaisjärjestöt ja kansainväliset järjestöt;
- Toimenpiteitä jotka myötävaikuttavat ohjelman laadukkaaseen ja kattavaan toteutukseen;
- Eurooppalaisen politiikan tulosten ja prioriteettien levittämistä ja tuntemuksen lisäämistä.

2.6 Kolmansien maiden osallistuminen

Komission ehdotus säätelisi kolmansien maiden ohjelmaan osallistumisen ehtoja nykyistä yksityiskohtaisemmin ja avaisi uusia mahdollisuuksia yhteistyöhön sellaisten maiden kanssa, jotka eivät ole jäsen ehdokkaita tai kuulu ETA-sopimukseen tai EU:n naapurisuusohjelmaan. Komission ehdotuksen mukaan kyseiset maat voivat osallistua ohjelman koulutusta koskeviin toimiin sekä avaintoimi 3:ssa tarkoitettujen yhteisten toimintapolitiikkojen kehittämiseen EU:n jäsenmaiden kanssa koulutus- ja nuorisoaloilla sekä avaintoimi 2:ssa tarkoitettuun järjestöjen ja instituutioiden yhteistyöhön urheilusektorilla.

2.7 Erasmus-ohjelman keskeiset uudistukset

Merkittävimmät ohjelmaehdotukseen sisältyvät uudet toimet ovat

- Koulujen oppilasliikkuvuus;
- Urheiluvalmentajien ja henkilökunnan liikkuvuus;
- ”DiscoverEU” toimi, jossa tuetaan ilmaisia matkoja 18 vuotta täyttäneille nuorille muihin Euroopan maihin ja niiden kulttuuriin tutustumiseksi;
- ”Huippuosaamisen kumppanuudet”, joita ovat korkeakoulujen eurooppalaiset verkostot ja ammatillisen huippuosaamisen keskuskeskukset;

Ohjelman nimeä ehdotetaan muutettavaksi. Ohjelman nimi on Erasmus, ilman nykyisessä nimessä olevaa plussaa. Monet nykyiset Erasmus-nimen alla toimivat aloitteet, kuten Erasmus yrittäjille yms. sekä nykyisessä Erasmus+ ohjelmassa kokeillut ammattikoulutuksen Erasmus-Pro pitkäkestoiset hankkeet ehdotetaan rahoitettavaksi uudesta ohjelmasta. Lisäksi komissio ehdottaa Euroopan ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön laajentamista ammatilliseen koulutukseen nykyisten korkeakoulutuksen ja nuorisoalan lisäksi. Ohjelmaesitys lisää ja laajentaa virtuaalista yhteistyötä ulkomaanjaksolla ja yhteistyöhankkeissa.

Ohjelmaesitys ei sisällä ehdotusta opintolainatakausjärjestelyn jatkamisesta. Komissio julkaisi 11.6.2018 Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelmaehdotuksen vuosille 2021—2027. Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelma korvaa käytännössä nykyisen Erasmus+ -ohjelman ”Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu” toimen.

2.8 Erasmus-ohjelman budjettiehdotus

Komissio ehdottaa ohjelman budjetiksi 26,368 miljardia euroa (vuoden 2018 hinnoin). Budjettiehdotukseen eivät tässä vaiheessa sisälly naapurimaiden kehittämisen ja kansainvälisen yhteistyön rahoitusvälineistä rahoitettavat toiminnot. Komission ehdotuksen mukaan budjetista osoitettaisiin koulutukseen 21,92 miljardia euroa, nuorisoalalle 2,72 miljardia euroa, urheilusektorille 483 miljoonaa euroa sekä kansallisille toimistoille 843 miljoonaa euroa kansallisille toimistoille (vuoden 2018 hinnoin). Koulutukseen ehdotetusta määrärahasta osoitettaisiin vähintään 7,59 miljardia euroa korkeakoulutukseen, vähintään 4,60 miljardia euroa ammattikoulutukseen, vähintään 3,33 miljardia euroa yleissivistävään koulutukseen, vähintään 1,05 miljardia euroa aikuiskoulutukseen sekä Jean Monnet -toimintoihin 396 miljoonaa euroa (vuoden 2018 hinnoin). Koulutussektorille osoitetusta määrärahasta 5,35 miljardia euroa ehdotetaan jaettavaksi myöhemmin.

Komission Erasmus-ohjelmaehdotuksen budjetti (vuoden 2018 hinnoin)

Komission Erasmus -ohjelmaehdotus (2021—2027)	Miljardia euroa	%
I Koulutus, josta	21,920	83,1
1. Korkeakoulutus	vähintään 7,594	28,8
2. Ammatillinen koulutus	vähintään 4,597	17,4
3. Kouluopetus (perusopetus ja lukio)	vähintään 3,331	12,6
4. Aikuiskoulutus	vähintään 1,046	4,0
5. Jean Monnet toiminnot	0,396	3,2
6. Jaettavaksi myöhemmin	5,353	17,1
II Nuorisoala	2,725	10,3
III Urheilu	0,483	1,83
Kansalliset toimistot	0,844	3,2
YHTEENSA	26,368	100,0
EU:n ulkosuhdevälineiden rahoitus*	-	-
ERASMUS YHTEENSA	26,368	100,0

* Määritellään myöhemmin asetuksella.

2.9 Ohjelman hallinto

Ohjelman hallinto pysyy komission ehdotuksessa samankaltaisena kuin nykyisessä Erasmus+ ohjelmassa. Ohjelman hallinnon keskeiset toimijat ovat edelleen kansallinen viranomainen, kansallinen toimisto, Euroopan komissio sekä komissiota avustava jäsenmaiden edustajista koostuva ohjelmakomitea. Ehdotus määrittelee nykyistä Erasmus+ ohjelma-asetusta yksityiskohtaisemmin kansallisen viranomaisen ja komission vastuut.

2.10 Erasmus-ohjelman suhde EU:n muihin rahoitusohjelmiin

Erasmus ohjelma on yksi vuosia 2021—2027 koskevan ihmisiin, sosiaalisen koheesioon ja arvoihin sijoittavan monivuotisen rahoituskehyksen rahoitusvälineistä. Se on unionin tason avainväline, josta rahoitetaan oppimiseen liittyvää henkilöiden liikkuvuutta, yhteistyötä ja innovatiivista politiikan uudistamista koulutuksessa, nuorisoalalla ja urheilussa.

Unionin koulutusta, nuorisoa ja urheilua koskevat politiikat koostuvat Euroopan koulutusalueen rakentamiseen, eurooppalaisen koulutusyhteistyön kattavan strategisen kehyksen edistämiseen, EU:n nuorisostrategiaan 2019—2027 perustuvan nuorisopolitiikan ja ruohonjuuritason urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden tukemiseen.

Erasmus ohjelma sopii yhteen ja täydentää muita unionin välineitä, erityisesti ulkorajayhteistyön välineitä, kuten eurooppalaisen naapuruuden kehittämisen ja kansainvälisen yhteistyön välinettä (NDICI) ja liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (IPA), Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, kuten Euroopan sosiaalirahastoa ja Euroopan aluekehitysrahastoa.

Erasmus ohjelma sopii yhteen ja täydentää merkittävästi tulevaa Luova Eurooppa -ohjelmaa, josta komissio on tehnyt asetusehdotuksen 30.6.2018. Nuorisoalalla Erasmus ohjelma sopii yhteen ja täydentää Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevaa ohjelmaa, josta komissio on antanut ehdotuksen 11.6.2018. Tutkimuksen ja innovaatioiden alalla Erasmus ohjelmalla on yhteisvaikutusta Horizon Europe ohjelman kanssa, josta komissio julkaisi ehdotuksen 7.6.2018. Viimeksi mainittu ohjelma täydentää soveltuvien osin Erasmus ohjelman tukea Euroopan yliopistoaloitteelle, etenkin sen tutkimusulottuvuudelle osana uusien yhteisten ja integroitujen pitkän aikavälin ympäristöä säästävien koulutus-, tutkimus- ja innovaatiostrategioiden kehittämistä.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma täydentää digitaalisten taitojen alueella nykyisen Erasmus+ ohjelman laaja-alaista pyrkimystä kehittää taitoja, joilla tuetaan pitkälle kehittyneiden digitaalisten taitojen hankkimista ja kehittämistä.

II Luova Eurooppa

2.11 Luova Eurooppa -ohjelman tavoitteet

Ehdotuksen mukaan rikas kulttuuriperintö ja dynaamiset kulttuuri- ja luovat toimialat ovat osa Euroopan identiteettiä. Kulttuuri ja kulttuuri-ilmaisut ovat voimakkaasti läsnä unionin kansalaisten jokapäiväisessä elämässä ja ne edistävät hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta, yhteisiä arvoja, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kulttuurien välistä dialogia sekä vapaata, moniarvoista ja moninaista viestintäympäristöä. Kulttuuri- ja luovat toimialat vahvistavat unionin taloudellista kehitystä sekä luovat työpaikkoja ja kasvua, ja sen vuoksi ne ovat tärkeitä Euroopan tulevaisuudelle.

Komission ehdotuksen mukaan ohjelman kautta rahoitettavat toimet ja hankkeet ovat tärkeitä vahvistettaessa Euroopan kulttuuri- ja luovia toimialoja sekä mahdollistettaessa niiden potentiaalinen täysimääräinen hyödyntäminen taloudellisesti, sosiaalisesti ja kansainvälisesti.

Luova Eurooppa -ohjelmaehdotuksen yleiset tavoitteet ovat:

- (a) Edistää kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta ja kulttuuriperintöä koskevaa eurooppalaista yhteistyötä;
- (b) Lisätä kulttuuri- ja luovien toimialojen kilpailukykyä, erityisesti audiovisuaalisella alalla.

Ohjelman erityistavoitteet ovat:

- (a) Vahvistetaan eurooppalaisen yhteistyön taloudellista, sosiaalista ja ulkoista ulottuvuutta eurooppalaisen kulttuurisen moninaisuuden ja Euroopan kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja edistämiseksi sekä vahvistetaan eurooppalaisten kulttuuri- ja luovien toimialojen kilpailukykyä ja kansainvälisiä kulttuurisuhteita;
- (b) Edistetään Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden kilpailukykyä ja skaalautuvuutta;
- (c) Edistetään politiikka-tason yhteistyötä ja innovatiivisia toimia, jotka tukevat ohjelman kaikkia osia mukaan lukien moniarvoisen ja monimuotoisen mediaympäristön, medialukutaidon ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen.

2.12 Luova Eurooppa -ohjelman painopisteet

Edellä mainittuja tavoitteita toteutetaan ohjelman kolmen osion toimenpiteillä.

2.12.1 Ohjelman Kulttuuriosion painopisteet:

- (a) Vahvistetaan eurooppalaisten kulttuurin ja luovien toimijoiden ja teosten rajat ylittävää liikkuvuutta;
- (b) Lisätään kulttuuriosallistumista kaikkialla Euroopassa;
- (c) Edistetään yhteiskuntien kestävyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta kulttuurin ja kulttuuriperinnön avulla;
- (d) Vahvistetaan eurooppalaisten kulttuuri- ja luovien toimialojen edellytyksiä menestyä ja luoda työpaikkoja ja kasvua;
- (e) Lujitetaan eurooppalaista identiteettiä ja arvoja kulttuuritietoisuudella, taidekasvatuksella ja kulttuuriin pohjautuvalla luovuudella koulutuksessa;
- (f) Edistetään eurooppalaisten kulttuuri- ja luovien toimialojen kykyä toimia kansainvälisesti;
- (g) Tuetaan unionin kansainvälisten suhteiden globaalistrategiaa kulttuuridiplomatian avulla.

Kulttuuriosiosta rahoitetaan horisontaaleja toimenpiteitä kuten yhteistyöhankkeita, eurooppalaisia kulttuuri- ja luovien toimialojen järjestöjä ml. niiden kansainvälistä toimintaa ja taiteilijoiden ja muiden luovien toimijoiden liikkuvuutta.

Musiikin, kirjallisuuden, arkkitehtuurin ja kulttuuriperinnön sekä muotoilun, muodin ja kulttuurimatkailun aloille kohdistetaan sektorikohtaisia toimenpiteitä.

Kulttuuriosiosta rahoitetaan lisäksi edelleen Euroopan kulttuuripääkaupunkeja, Euroopan kulttuuriperintötunnusta, EU:n kulttuuripalkintoja, Euroopan kulttuuriperintöpäiviä sekä eurooppalaisia kulttuuri-instituutioita, jotka pyrkivät saattamaan kulttuuripalveluja kansalaisten saataville.

2.12.2 Ohjelman Mediaosion painopisteet:

- (a) Tuetaan lahjakkuutta ja osaamista sekä edistetään yhteistyötä ja innovaatioita eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten luomisessa ja tuotannossa;
- (b) Vahvistetaan eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten teatteri- ja verkkojakelua ja rajat ylittävää saatavuutta, ml. uusilla liiketoimintamalleilla ja uuden teknologian käytöllä;

(c) Markkinoidaan eurooppalaisia audiovisuaalisia teoksia ja tuetaan yleisötyötä ja yleisöpohjan laajentamista niin Euroopassa kuin sen ulkopuolella.

Näihin painopisteisiin vastataan tukemalla sellaisia eurooppalaisia teoksia, jotka voivat saavuttaa suuria yleisöjä Euroopassa ja sen ulkopuolella. Toimet liittyvät uusiin markkinaolosuhteisiin sopeutumiseen ja niillä tuetaan audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin toimeenpanoa.

Toimeenpantaessa Mediaosion eri toimenpiteitä otetaan huomioon audiovisuaalisen sisällön tuotantoon, jakeluun ja saatavuuteen liittyvät maakohtaiset erot samoin kuin markkinoiden kokoon ja erityispiirteisiin liittyvät erot.

Uusina toimina Mediaosiossa olisivat eurooppalaisten teosten näkyvyyden ja saatavuuden parantaminen markkinoinnilla ja mainonnalla, koulutus ja mentorointi markkinakehitykseen ja digitalisaatioon sopeutumiseksi sekä sukupuolten välisen tasa-arvon lisääminen.

2.12.3 Poikkitoimialaisen osion painopisteet:

(a) Tuetaan rajat ylittävää politiikkatason yhteistyötä, edistetään ohjelman tunnettuutta ja tuetaan sen tulosten hyödyntämistä;

(b) Edistetään sisällön luomiseen, saatavuuteen, jakeluun ja markkinointiin liittyviä innovatiivisia lähestymistapoja;

(c) Edistetään poikkitoimialaista toimintaa, joka tähtää media-alan kohtaamiin rakenteellisiin muutoksiin sopeutumiseen ml. vapaan, moninaisen ja moniarvoisen mediaympäristön, laatujournalismin ja medialukutaidon edistäminen;

(d) Perustetaan ja tuetaan ohjelman tiedottamisesta vastaavia yhteyspisteitä sekä edistetään kulttuuri- ja luovien toimialojen rajat ylittävää yhteistyötä.

Poikkitoimialaisesta osiosta rahoitetaan politiikkatason yhteistyötä, uusia ilmaisun muotoja ja innovatiivisia monialaisia saatavuutta, jakelua ja kaupallistamista edistäviä hankkeita, ohjelman kansallisia yhteyspisteitä ja uutismediaa tukevia monialaisia toimenpiteitä.

Uusina toimina tässä osiossa olisivat luova innovaatiolaboratorio (The Creative Innovation Lab), joka edistäisi erityisesti monitoimialaista ja innovatiivista tuotantoa, jakelua ja kaupallistamista, sekä uutismedian ja laatujournalismin tukeminen.

2.13 Budjettiehdotus

Koko ohjelmakauden budjetiksi esitetään 1,642 miljardia euroa (vuoden 2018 hintatasossa). Nykyisellä ohjelmakaudella budjetti on 1,501 miljardia euroa.

Budjetti jakautuu ohjelman osioiden kesken siten, että kulttuuriosioon on käytettävissä noin 33 %, Mediaosioon 58 % ja poikkitoimialaiseen osioon 9 %. Mediaosion osuus koko rahoituksesta kasvaa nykyiseen ohjelmaan verrattuna ja poikkitoimialaisen osuuteellinen osuus pienenee merkittävästi. Kulttuuriosion osuudessa ei tapahdu suurta muutosta.

Budjetin määrärahoja voidaan käyttää ohjelman toimeenpanoon liittyviin teknisiin ja hallinnollisiin tukitoimenpiteisiin.

2.13.1 EU:n rahoituksen muodot

Komissio hallinnoi ohjelmaa suoraan varainhoitoasetuksen mukaisesti tai epäsuoraan varainhoitoasetuksen 61 artiklan 1 momentin c) alakohdassa viitattujen elinten kanssa.

Ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta kaikilla varainhoitoasetuksen mukaisilla tavoilla, erityisesti avustuksina, palkintoina ja hankintoina.

2.14 Kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen osallistuminen

Ne EFTA:n jäsenvaltiot, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, voivat osallistua ohjelmaan ETA-sopimuksen mukaisesti.

Liittyvät maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat voivat osallistua ohjelmaan niiden yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti, joista on sovittu unionin ja näiden maiden välillä solmituissa puitesopimuksissa tai assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa.

Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat voivat osallistua ohjelmaan niiden yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti, joista on sovittu unionin ja näiden maiden välillä solmituissa puitesopimuksissa tai assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa.

Muut maat voivat osallistua ohjelmaan niiden ehtojen mukaisesti, joista kyseisen maan osallistumista EU:n ohjelmiin koskevassa erityissopimuksessa on sovittu, mikäli erityissopimus täyttää ohjelmaehdotuksen mukaiset edellytykset (mm. tasapaino maksujen ja saatavien etujen välillä, maat eivät voi osallistua ohjelmaa koskevaan päätöksentekoon ja unionin oikeudet varmistaa hyvä taloushallinto varmistetaan).

ETA-sopimuksen jäsenvaltiot, liittyvät maat, ehdokasmaat, mahdolliset ehdokasmaat ja Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat voivat osallistua ohjelman Mediaosiioon ja poikkitoimialaiseen osioon, mikäli ne noudattavat direktiivissä 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) säädettyjä edellytyksiä.

Kansainväliset järjestöt voivat osallistua ohjelmaan varainhoitoasetuksen mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan unioni jatkaa Euroopan audiovisuaalisen observatorion¹ (EAO) jäsenenä tulevan ohjelmakauden. Unionin jäsenmaksu maksetaan ohjelman Mediaosiosta ja komissio edustaa unionia EAO:ssa.

2.15 Luova Eurooppa -ohjelman suhde unionin muihin politiikkoihin ja rahoitusohjelmiin

Ohjelmaehdotuksen mukaan Luova Eurooppa -ohjelma on yhdenmukainen muiden unionin toimien kanssa ja täydentää niitä. Erityisesti tavoitteena on luoda synergiaa muiden EU:n politiikkatavoitteiden ja -toimien kanssa, joita ovat mm. koulutus- ja nuorisopolitiikka, perusoikeudet ja arvot ohjelma, työllisyys- ja sosiaalipolitiikka, alue-, kaupunki- ja maaseutupolitiikka, sisämarkkinat, digitaalialan ohjelma, tutkimus- ja innovaatio-ohjelma sekä ulkosuhdepolitiikka.

¹ Euroopan audiovisuaalinen observatorio on vuonna 1992 perustettu Euroopan neuvoston laajennettu osittaissopimus.

III Euroopan solidaarisuusjoukot

2.16 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman tavoitteet

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmaehdotuksen *yleisenä tavoitteena* on tehostaa nuorten ja organisaatioiden osallistumista helposti saavutettaviin ja laadukkaisiin solidaarisuustoimiin yhteenkuuluvuuden, solidaarisuuden ja demokratian vahvistamiseksi unionissa ja sen ulkopuolella. Toiminnan tavoitteena olisi vastata yhteiskunnallisiin ja humanitäärisiin haasteisiin sekä erityisesti edistää nuorten sosiaalista osallisuutta.

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmaehdotuksen *erityistavoitteena* on tarjota nuorille, mukaan lukien muita heikommassa asemassa olevat nuoret, helposti saavutettavia mahdollisuuksia osallistua solidaarisuustoimiin Euroopassa ja sen ulkopuolella, ja samalla asianmukaisesti tunnustaa heidän taitonsa sekä helpottaa heidän työllistettävyyttään ja siirtymistään työmarkkinoille.

2.17 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman toimet

Euroopan solidaarisuusjoukot voivat toteuttaa tavoitteitaan seuraavilla toimilla:

- (a) vapaaehtoistoiminta
- (b) harjoittelu ja työ
- (c) solidaarisuushankkeet
- (d) verkostotoimet
- (e) laatu- ja tukitoimet

2.18 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmassa käytetyt määritelmät

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmaehdotuksessa tarkoitetaan

1. *'solidaarisuustoimella'* laadukasta tilapäistä toimea, jolla edistetään Euroopan solidaarisuusjoukkojen tavoitteiden saavuttamista. Toimet voivat olla muodoltaan vapaaehtoistoimintaa, harjoittelua, työtä, solidaarisuushankkeita tai verkostoitumista eri alueilla. Toimien tulee tuottaa eurooppalaista lisäarvoa ja niiden tulee olla terveys- ja turvallisuussäännösten mukaisia.
2. *'rekisteröidyllä ehdokkaalla'* 17—30-vuotiasta henkilöä, joka on rekisteröitynyt Euroopan solidaarisuusjoukkojen portaalissa, mutta ei vielä osallistu solidaarisuustoimeen;
3. *'osallistujalla'* 18—30-vuotiasta henkilöä, joka osallistuu Euroopan solidaarisuusjoukkojen solidaarisuustoimeen;
4. *'nuorilla, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia'* henkilöitä, jotka kohtaavat esteitä ohjelmaan osallistumisessa johtuen taloudellisista, sosiaalisista, kulttuurisista, maantieteellisistä tai terveyteen liittyvistä syistä, tai muista syistä, kuten vammaisuudesta ja oppimisvaikeuksista;
5. *'osallistujaorganisaatiolla'* mitä tahansa julkista tai yksityistä, joko paikallista, alueellista, kansallista tai kansainvälistä yksikköä, jolle on myönnetty Euroopan solidaarisuusjoukkojen laatumerkki;
6. *'vapaaehtoistoinnalla'* solidaarisuustoimea, joka toteutetaan enintään 12 kuukautta kestäväenä vapaaehtoisena palkattomana toimena;
7. *'harjoittelulla'* kahdesta kuuteen kuukauteen kestävää solidaarisuustoimea, joka voidaan uusia korkeintaan 12 kuukauden pituiseksi jaksoksi ja jonka Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallistujan vastaanottanut organisaatio tarjoaa ja maksaa.
8. *'työllä'* kahdesta 12 kuukauteen kestävää solidaarisuustoimea, jonka Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallistujan palkkaava osallistujaorganisaatio maksaa joko muualla kuin osallistujan asuinmaassa (kansainvälinen toimi) tai osallistujan asuinmaassa (kotimainen toimi).

Tällaisen työn on sisällettävä oppimis- ja koulutuskomponentti ja perustuttava osallistujamaan, jossa työ suoritetaan, kansallisen sääntelykehysten mukaiseen työsopimukseen;

9. *'solidaarisuushankkeella'* palkatonta, kotimaassa tapahtuvaa, enintään 12 kuukautta kestävää solidaarisuustoimea, jonka toteuttavat vähintään viidestä Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallistujasta koostuvat ryhmät. Tällaisten solidaarisuushankkeiden tulee tuottaa selkeää eurooppalaista lisäarvoa.

10. *'laatumerkillä'* sertifiointia, joka myönnetään osallistujaorganisaatiolle vastaanottavana tai tukitoimia tarjoavana organisaationa;

11. *'Euroopan solidaarisuusjoukkojen resurssikeskuksilla'* lisätoimintoja, joita toteuttavat nimetyt kansalliset toimistot, ja joilla voidaan tukea Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimien kehittämistä, täytäntöönpanoa ja laatua sekä osallistujien solidaarisuustoimiensa kautta hankinnan osaamisen tunnistamista;

12. *'avoimuutta ja tunnustamista lisäävillä unionin välineillä'* välineitä, joilla sidosryhmiä autetaan ymmärtämään, arvostamaan ja tarvittaessa tunnustamaan epävirallisen ja arkioppimisen oppimistuloksia kaikkialla unionissa. Kaikille osallistujille annetaan solidaarisuusjakson jälkeen tunnustus heidän jakson aikana saamistaan oppimistuloksista ja taidoista.

13. *'humanitaarisella avulla'* kolmansissa maissa toteutettavia toimia ja operaatioita, joiden tarkoituksena on antaa tarveperusteista hätäapua, jolla pyritään pelastamaan ja suojelemaan ihmishenkiä, ehkäisemään ja lieventämään inhimillistä kärsimystä ja säilyttämään ihmisarvo ihmisten aiheuttamissa kriiseissä tai luonnonkatastrofeissa. Toimi käsittää avustus- ja suojelutoimet humanitaarisissa kriiseissä tai niiden jälkitilanteissa, tukitoimenpiteet, joilla varmistetaan apua tarvitsevien luokse pääseminen ja helpotetaan avun esteetöntä toimittamista, sekä toimet, joiden tarkoituksena on parantaa katastrofivalmiutta ja vähentää katastrofiriskiä ja joilla edistetään selviytymiskykyä ja valmiutta toimia kriisitilanteissa ja toipua niistä;

14. *'kolmannella maalla'* unionin ulkopuolista maata;

15. *'kolmannella ohjelmaan osallistuvalla maalla'* (third country associated to the programme) kolmatta maata, jolla on unionin kanssa sopimus ohjelmaan osallistumisesta ja joka täyttää tämän asetuksen mukaiset säännökset suhteessa jäsenmaihin;

16. *'kolmannella maalla, joka ei osallistu ohjelmaan'* (third country not associated to the programme) kolmatta maata, joka ei osallistu täysin ohjelmaan, mutta jonka oikeushenkilöt voivat poikkeuksellisesti hyötyä ohjelmasta unionin edun mukaisissa tapauksissa.

2.19 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmaan osallistuminen

Euroopan solidaarisuusjoukkoihin voivat osallistua 17—30-vuotiaat nuoret. Heidän on rekisteröidyttävä Euroopan solidaarisuusjoukkojen portaalissa. Solidaarisuusjakson alkaessa nuoren on kuitenkin oltava vähintään 18- ja enintään 30-vuotias.

Euroopan solidaarisuusjoukkoihin voivat osallistua julkiset tai yksityiset yksiköt ja kansainväliset järjestöt sillä edellytyksellä, että ne ovat saaneet Euroopan solidaarisuusjoukkojen laatu-merkin. Saatua merkki arvioidaan uudelleen säännöllisin väliajoin ja se voidaan myös peruuttaa. Euroopan solidaarisuusjoukkojen laatu-merkki ei automaattisesti johda Euroopan solidaarisuusjoukkojen puitteissa saatavaan rahoitukseen. Sellaisille järjestöille, jotka tarjoavat vapaaehtoistoimintaa humanitaaristen operaatioiden tukemiseksi, tulee vapaaehtoisten turvallisuuden olla ensisijainen prioriteetti.

Vapaaehtoistoimintaan, harjoitteluihin, työpaikkoihin, solidaarisuushankkeisiin, verkostoitumistoimiin sekä laatu- ja tukitoimiin voivat osallistua jäsenmaat sekä merentakaiset maat ja alueet.

Vapaaehtoistoimintaan, verkostoitumistoimiin sekä laatu- ja tukitoimiin voivat osallistua ETA-sopimukseen kuuluvat EFTA-maat ETA-sopimuksen määräysten mukaisesti, liittyvät

maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat niiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti, Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat, jotka ovat tehneet unionin kanssa sopimuksia niiden mahdollisuudesta osallistua unionin ohjelmiin, sekä muut kolmannet maat niiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien periaatteiden mukaisesti.

Vapaaehtoistoimintaan ja verkostoitumistoimiin voivat osallistua myös muut kolmannet maat, erityisesti naapuruusmaat.

Maantieteellinen raja koskee siis ensisijaisesti harjoittelu- ja työpaikkoja, jotka on rajattu jäsenmaihin sekä merentakaisiin maihin ja alueisiin.

2.20 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman toimintalinjat

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelma tukee solidaarisuustoimia, jotka tuottavat selkeää eurooppalaista lisäarvoa. Solidaarisuustoimia toteutetaan kullekin toimelle asetettujen erityisvaatimusten mukaisesti ja osallistuvien maiden säädösten mukaisesti.

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman tavoitteita toteutetaan seuraavilla toimintalinjoilla:

(a) Nuorten osallistuminen solidaarisuustoimiin, joilla vastataan yhteiskunnallisiin haasteisiin

Toimilla vaikutetaan erityisesti yhteenkuuluvuuden, solidaarisuuden ja demokratian vahvistamiseen unionissa ja sen ulkopuolella ja vastataan yhteiskunnallisiin haasteisiin pyrkien erityisesti edistämään sosiaalista osallisuutta.

Toimet voivat olla vapaaehtoistoimintaa, harjoittelua, työtä, solidaarisuushankkeita, verkostoitumista ja laatu- ja tukitoimia.

Vapaaehtoistoimiin tulee sisältyä oppimiskomponentti eivätkä ne saa korvata harjoittelua tai työtä, eikä niitä saa yhdistää työhön. Vapaaehtoistoimen pitää perustua vapaaehtoisuussopimukseen. Vapaaehtoistoiminta voi tapahtua joko osallistujan kotimaassa tai ulkomailla.

Harjoittelun tulee perustua kyseisen maan, jossa harjoittelu suoritetaan, sääntelykehyksen mukaiseen kirjalliseen harjoittelusopimukseen ottaen huomioon harjoittelun laatuvaatimukset koskevat periaatteet (2014/C 88/01). Harjoittelut eivät voi korvata työpaikkoja.

Työn tulee perustua kyseisen maan, jossa työ suoritetaan, sääntelykehyksen mukaiseen työsuhteeseen. Työn tarjoavalle organisaatiolle maksettava tuki ei saa ylittää 12 kuukautta sellaisissa tilanteissa, joissa työjakso ylittää 12 kuukautta.

Harjoittelu- ja työjaksoihin pitää sisältyä oppimiskomponentti. Työ- ja harjoittelujaksot voivat tapahtua osallistujan kotimaassa tai ulkomailla.

Solidaarisuushankkeet eivät saa korvata harjoittelua tai työtä.

(b) Nuorten osallistuminen humanitaariseen apuun liittyviin solidaarisuustoimiin - Euroopan humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukot

Toimilla myötävaikutetaan tarveperusteiseen hätäapuun, jolla pyritään säilyttämään elämää, ehkäisemään ja lieventämään inhimillistä kärsimystä ja säilyttämään ihmisarvoa, ja vahvistaa

maan haavoittuvia ja onnettomuuksia kohdanneita yhteisöjä ihmisten aiheuttamissa kriiseissä tai luonnonkatastrofeissa.

Toimet tulee toteuttaa humanitäärisen avun periaatteiden mukaisesti.

Toimet voivat olla vapaaehtoistoimintaa, verkostoitumistoimia sekä laatu- ja tukitoimia.

Vapaaehtoistoimintaan humanitäärisen avun operaatioiden tukemiseksi tulee sisältyä oppimiskomponentti. Toiminta ei saa korvata harjoittelua tai työtä ja sen pitää perustua kirjalliseen vapaaehtoissopimukseen.

Vapaaehtoistoiminta voi tapahtua ainoastaan kolmansissa maissa, joissa toteutetaan humanitäärisen avun toimintoja ja joissa ei ole meneillään kansainvälisiä tai ei-kansainvälisiä aseellisia konflikteja.

Yhteisiä toimia molemmille yllä mainituille toimintalinjoille ovat verkostotoimet sekä laatu- ja tukitoimenpiteet.

2.21 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman talousarvio

Komissio ehdottaa Euroopan solidaarisuusjoukkojen rahoitukseksi tulevalle rahoituskehyskaudelle 2021—2027 yhteensä 1,113 miljardia euroa (vuoden 2018 hinnoin).

2.22 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman hallinto

Komission ehdotus Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman hallinnoinnista vastaa nykyisen Erasmus+ -ohjelman hallinnointia. Asetuksen täytäntöönpanosta vastaisivat komissio Euroopan unionin tasolla ja kansalliset toimistot osallistujamaissa.

Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman Erasmus [uusi Erasmus-asetus] kansallinen viranomainen toimisi myös Euroopan solidaarisuusjoukkojen kansallisena viranomaisena ja vastaavasti Erasmus-ohjelman kansallinen toimisto Euroopan solidaarisuusjoukkojen kansallisena toimistona.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen täytäntöön panemiseksi komissio hyväksyisi täytäntöönpanosäädösten muodossa toimintaohjelmia.

Asetuksen toimeenpanossa komissiota avustaisi ohjelmakomitea.

2.23 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman suhde EU:n muihin rahoitusohjelmiin

Euroopan solidaarisuusjoukot rakentuvat nykyisen Erasmus+ -ohjelman nuorisoluvun ja sitä edeltäneiden itsenäisten nuoriso-ohjelmien ”Eurooppalainen vapaaehtoispalvelu” -alaohjelmassa kehitettyihin käytäntöihin, eurooppalaisesta nuorisotakuusta ja Eka EURES-työpaikka nuorelle -hankkeesta saatuihin kokemuksiin sekä EU:n vapaaehtoisapua koskevaan aloitteeseen.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta on johdonmukaista ja täydentävää suhteessa asiaan liittyviin unionin toimintalinjoihin, välineisiin ja ohjelmiin, kuten Erasmus-ohjelma, sekä Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimien kannalta merkityksellisiin unionin tason nykyisiin verkostoihin. Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelma tarjoaa komission ehdotuksen mukaan yh-

den, helposti saavutettavissa olevan mahdollisuuden päästä solidaarisuustoimintaan tarjoten samalla tarvittavat tukitoimet ja oppimistulosten tunnustamisen.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimien kolmansissa maissa tulee olla johdonmukaisia ja täydentäviä, erityisesti suhteessa unionin ulkosuhteiden muihin alueisiin, humanitaarisen avun politiikkaan, kehitysyhteistyöpolitiikkaan, laajentumispolitiikkaan, naapuruuspolitiikkaan ja unionin väestönsuojelumekanismiin (Union Civil Protection Mechanism).

Komissio ehdottaa, että solidaarisuustoimet, joiden on arvioitu täyttävän solidaarisuustoimille asetettavat vähimmäislaatuvaatimukset, mutta joita ei määrärahan riittämättömyyden vuoksi ole voitu rahoittaa solidaarisuusjoukoista, voisivat saada tukea Euroopan aluekehitysrahastosta, Koheesiorahastosta, Euroopan sosiaalirahastosta tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta, edellyttäen että kyseiset solidaarisuustoimet vastaavat kyseisten rahastojen sääntöjä ja tavoitteita.

3 Ehdotusten oikeusperusta ja toissijaisuusperiaate

Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma ”Erasmus” perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) osastoon ”Koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja urheilu” (165 ja 166 artikla).

Luova Eurooppa -ehdotuksen oikeusperustan muodostavat SEUT artikkelit 167 ja 173. Artikla 167 määrittää unionin toimivallan kulttuurin alalla. Artiklan mukaan unioni myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.

Artikla 173 mukaan unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että unionin teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Luova Eurooppa -ohjelmaesitystä hyväksyttyä noudatetaan tavallista lainsäätämismenettelyä.

Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskeva komission ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 165 artiklan 4 kohtaan, 166 artiklan 4 kohtaan sekä 214 artiklan 5 kohtaan.

SEUT 165 (4) artiklan mukaan myötävaikuttaakseen artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistavat tavallista lainsäätämismenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan sellaisia edistämistoimia, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista, ja neuvosto antaa komission ehdotuksesta suosituksia.

SEUT 166 (4) artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat tavallista lainsäätämismenettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen, mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista, ja neuvosto antaa komission ehdotuksesta suosituksia.

SEUT 214 (5) artiklan mukaan, jotta Euroopan nuoret voisivat osallistua unionin yhteisen humanitaarisen avun toimiin, perustetaan Euroopan humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukot. Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistavat tavallista lainsäätämismenettelyä noudattaen annetuilla asetuksilla joukkojen perussäännön ja toimintatavat.

Komission ehdotuksen mukaan Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelma ei korvaisi vastaavia kansallisia ohjelmia, vaan täydentäisi ja tukisi niitä kunnioittaen toissijaisuusperiaatetta.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan oikeusperustat ovat asianmukaisia. Valtioneuvosto pitää ehdotuksia toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

Ehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, ja hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

4 Ehdotusten keskeiset vaikutukset

4.1 Lainsäädännölliset vaikutukset

EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelmalla ”Erasmus” ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Luova Eurooppa -ohjelmaa koskevilla ehdotuksilla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmalla ei ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

I Erasmus

Komission ehdottama koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma Erasmuksen budjetti, johon ei sisälly eurooppalaisen naapuruuden kehittämisen ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI) ja liittymistä valmistelevaa tukivälineen (IPA) myöhemmin määriteltävä rahoitus, on suuruudeltaan 26,368 miljardia euroa (vuoden 2018 hinnoin).

Komission kasvattaisi huomattavasti kaikkien ohjelman päätoimintojen rahoitusta nykyiseen Erasmus+ ohjelmaan vertailtuna. Komission arvion mukaan ehdotus mahdollistaisi jopa 12 miljoonan tuensajan määrän seitsemänä ohjelmavuotena, eli kolminkertaisen määrän nykyiseen ohjelmaan verrattuna.

Komission mukaan budjettivarojen lisäämisellä koulutukseen, nuorisoalalle ja ruohonsuuritason urheiluyhteistyöhön on myönteinen vaikutus Euroopan tulevaisuuteen ja hyvinvointiin.

Suomalaisten osallistujien laskennallisesti arvioitu osuus Euroopan tähänastisten koulutus- ja nuoriso-ohjelmien rahoituksesta on ollut noin 1,9 %.

Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa.

II Luova Eurooppa

Koko ohjelmakauden budjetiksi esitetään 1,642 miljardia euroa (vuoden 2018 hintatasossa).

Komission mielestä Luova Eurooppa -ohjelmalla on myönteinen vaikutus koko unionin talouteen, koska sillä tuetaan kulttuuriteosten luomista, markkinointia ja levitystä ja kulttuuripalveluiden saatavuutta sekä Euroopan kulttuuri- ja luovien toimialojen kilpailukykyä.

Käynnissä olevan Luova Eurooppa -ohjelman väliarvion mukaan ohjelmalla on puututtu luovien toimialojen keskeisiin haasteisiin, eli rahoituksen saantiin, kulttuurituotteiden markkinoiden hajanaisuuteen sekä digitalisoitumiseen ja globalisoitumiseen. Sen on todettu myös edistävän työpaikkojen luomista sekä oikeudenmukaisempia sisämarkkinoita.

Suomalaisten osallistujien saanto nykyisen Luova Eurooppa -ohjelman kulttuuri- ja media-osioista, mukaan lukien kansallisen yhteyspisteen rahoitus, on ollut vuosina 2014-2017 noin 10 miljoonaa euroa, mikä on hieman yli 1,6% ko. rahoituksesta.

Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa.

III Euroopan solidaarisuusjoukot

Komissio ehdottaa Euroopan solidaarisuusjoukkojen rahoitukseksi tulevalle rahoituskehyskaudelle 2021—2027 yhteensä 1,113 miljardia euroa.

Ehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia Suomen valtion talousarvioon.

4.3 Koulutus- ja nuorisopoliittiset vaikutukset

Erasmus ohjelmalla on Suomessa merkittävä osa kaikilla koulutuksen tasoilla ja nuorisoalalla ja se tuo myös urheilusektorilla jatkuvuutta ruohonjuuritason eurooppalaiselle yhteistyölle ja mahdollistaa tulevan urheilusektorin työohjelman valmistelua. Elinikäinen oppiminen, nuoriso ja liikunta ovat olennaisia osia ohjelman kokonaisuudessa.

Ohjelma tukee opiskelijoiden, oppilaitosten henkilökunnan ja nuorison liikkuvuuden lisääntymistä ja parantaa koulutuksen laatua ja innovatiivista kehittämistä eurooppalaisella yhteistyöllä. Ohjelma myötävaikuttaa kilpailukykyyn ja talouskasvuun sekä aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja tasa-arvon vahvistumiseen. Ohjelma vaikuttaa myönteisesti taitojen ja pätevyyden hankkimiseen, ja parantaa työllistettävyyttä ja yrittäjyyttä.

5 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 5 luvun 27 §:n perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

6 Kansallinen käsittely

Komission Erasmus-ehdotusta on käsitelty EU-asiain komitean koulutusjaostossa (EU30) 19.6.2018 sekä nuoriso- ja liikuntajaostossa (EU 32) 15.6.2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti ehdotuksesta kuulemistilaisuuden sidosryhmille 7.6.2018.

Luova Eurooppa -ehdotusta on käsitelty EU-jaosto 31:ssä 18.6.2018. Lisäksi ehdotuksesta on keskusteltu Luova Eurooppa -ohjelman kansallisen asiantuntijaryhmän kokouksessa 8.6.2018.

Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevaa ehdotusta on käsitelty EU-asiain komitean alaisessa nuoriso- ja liikunta-asioiden jaostossa (EU-32) 15.6.2018.

MFF-johtoryhmä 2.7.2018

EU-ministerivaliokunta 5.7.2018.

7 Ehdotuksen käsittelyvaiheet EU:n toimielimissä

I Erasmus

Itävallan puheenjohtajakaudella marraskuussa 2018 koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvosto käsittelee ehdotusta. Tavoitteena on, että neuvosto hyväksyy ohjelmasta osittaisen yleisnäkemyksen (pl. budjetti ja osallistumista koskevat säännöt). Ohjelmaa koskeva päätös on tavoitteena saada hyväksytyksi viimeistään vuoden 2020 aikana, jotta ohjelman toteuttaminen voi käynnistyä vuoden 2021 alusta.

Erasmus ohjelman päätös riippuu EU:n tulevia rahoituskehyksiä (2021—2027) koskevista päätöksistä.

II Luova Eurooppa

Luova Eurooppa -ohjelmaehdotuksen käsittely ei ole vielä alkanut neuvostossa eikä Euroopan parlamentissa. Itävallan puheenjohtajuuskaudella marraskuussa 2018 koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto käsittelee ehdotusta. Tavoitteena on, että neuvosto hyväksyy ohjelmasta osittaisen yleisnäkemyksen (partial general approach). Luova Eurooppa -ohjelman päätös riippuu EU:n tulevia rahoituskehyksiä (2021—2027) koskevista päätöksistä.

III Euroopan solidaarisuusjoukot

Ehdotuksen käsittely neuvoston nuorisotyöryhmässä on tarkoitus aloittaa heinäkuussa 2018. Alustavan arvion mukaan neuvosto voisi hyväksyä osittaisen yleisnäkemyksen marraskuussa 2018. Tavoitteena on, että ohjelmaa koskeva päätös hyväksyttäisiin viimeistään vuoden 2020 aikana, jotta ohjelman toteuttaminen voisi käynnistyä vuoden 2021 alussa.

8 Valtioneuvoston kanta

I Erasmus

Ohjelman yleiset tavoitteet ja rakenne

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta uudeksi Erasmus ohjelmaksi hyvänä, koska se painottaa sekä inklusiivisuuden että Euroopan innovaatiokyvyn ja huippuosaamisen vahvistamista. Valtioneuvosto voi tukea komission ehdotuksia ohjelman yleisiksi tavoitteiksi. Eurooppalaisen identiteetin ohella Valtioneuvosto pitää tärkeänä eurooppalaisten arvojen edistämistä.

On tärkeä ymmärtää EU:n strategisen koulutusyhteistyön sekä EU:n tulevan nuorisostrategian (2019—2027) ja niitä edistävän ohjelman välinen yhteys.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta nykyistä paremmin saavutettavasta ohjelmasta sekä pyrkimystä laajentaa heikommassa asemassa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksia. Komission ehdotus pienen mittakaavan hankkeiden mahdollistamisesta parantaa selvästi pienten kuntien ja oppilaitosten hankkeiden mahdollisuuksia hyödyntää ohjelmaa. Virtuaalisten yhteistyö- ja hankemahdollisuuksien sekä etäoppimisen laaja ja joustava hyödyntäminen tukee myös heikommassa asemassa olevien osallistumismahdollisuuksia.

Valtioneuvosto tukee komission näkemystä ohjelman rakenteita koskevasta jatkuvuudesta. Ehdotus kehittää ohjelmaa nykyisen ohjelman onnistuneiksi osoittautuneiden rakenteiden ja toimintatapojen pohjalta. Kielenopetuspalveluiden kehittäminen on tukenut onnistuneesti liikkuvuutta kaikilla ohjelman osa-alueilla ja niitä tulee kehittää edelleen erityisesti pienten ja vähänopetettujen ja -opiskeltujen kielten osalta. Valtioneuvosto pitää komission esitystä liikkuvuuden lisäämisestä ja ulottamisesta heikommassa asemassa oleviin hyvänä, erityisesti oppilasliikkuvuuden mahdollistamista yleissivistävässä koulutuksessa sekä kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön ja liikkuvuuden lisäämistä ja avaamista myös ammatilliseen koulutukseen. Virtuaalisen yhteistyön lisääminen ja yhteistyöalustojen kehittäminen täydentävät fyysistä liikkuvuutta.

Valtioneuvosto tukee komission pyrkimystä yksinkertaistaa ohjelman hallintoa ja lisätä ohjelman joustavuutta ja reaktiovalmiutta. Komission ehdotuksessa joustavuuteen pyritään jättämällä osa koulutukseen ehdotetusta budjetista kohdennettavaksi myöhemmäksi vaiheessa sekä varaamalla osa rahoituksesta erityistoimille, joiden tarve syntyy ohjelmapäätöksen toteutuksen aikana. Rahoituksen osalta Valtioneuvosto voi tukea ehdotettua suurempaa joustavuutta ohjelman toimien ja koulutusasteiden välille edellyttäen, että rahoituksen kohdentamista koskevat päätökset tehdään jäsenvaltioiden kanssa.

Koulutus

Valtioneuvosto tukee komission esitystä **yleissivistävän koulutuksen** oppilaiden ja opiskelijoiden liikkuvuuden laajentamisesta ja selkiyttämisestä. Lukiolaisten kansainvälisen liikkuvuuden mahdollisuuksien lisääminen edellyttää, liikkujien alaikäisyys huomioon ottaen, erityisiä tukitoimia, joiden rahoitukseen tulee varautua. Opettajien ja muun henkilökunnan osallistumista täydennyskoulutukseen ja vaihtoihin on perusteltua tukea ottaen huomioon rehtorit, muu opetustoimen johto ja opettajankoulutuksen opiskelijat.

Valtioneuvosto kannattaa **ammatillisen koulutuksen** osaamiskeskusten lukemista osaksi ohjelmasta rahoitettavia huippuosaamisen kumppanuuksia siten, että kansallisia rajoja ylittävien koulutusohjelmien ja tutkintojen kehittämistä toteutetaan ainoastaan pilottitoimintana.

Valtioneuvosto tukee **korkeakoulusektorin** opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuden lisäämistä. Valtioneuvosto tukee fyysisen liikkuvuuden täydentämistä virtuaalisella liikkuvuudella hyödyntäen eurooppalaisissa hankkeissa kehitettyjä verkkotyökaluja ja -alustoja, mutta ei kannata uusien Euroopan laajuisien alustojen rakentamista ohjelman rahoituksella.

Valtioneuvosto tukee Euroopan yliopistoverkoston pilotointia ohjelman rahoituksella. Valtioneuvosto edellyttää, että verkoston kehittäminen perustuu korkeakoulujen autonomiaan, verkoston moninaisuuteen, koulutuksen ja tutkimuksen korkeaan laatuun sekä opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseen. Verkostoille asetetut kunnianhimoiset tavoitteet edellyttävät kui-

tenkin pitkäaikaista kokeilu- ja kehittämistyötä, jonka rahoitus edellyttää tukea muistakin EU:n rahoitusvälineistä.

Valtioneuvosto tukee synergian lisäämistä Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa koulutuksen ja tutkimuksen laadun ja innovaatioyhteistyön kehittämiseksi sekä kolmansien maiden osallistumisen laajentamista ohjelmaan edellyttäen, että osallistumisen ehdot määritetään selkeästi sopimuksilla, jotka turvaavat oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoisen toteutumisen.

Komission ehdotus vähemmän koulutettujen osallistumismahdollisuuksien parantamisesta koskee erityisesti **aikuiskoulutusta**. Painotus elinikäiseen oppimiseen on edelleen tärkeä.

Nuoriso

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että nuorisoalan erityistavoitteisiin lisättäisiin tavoitteet nuorisotyön laadun sekä tietoon ja näyttöön perustuvan nuorisopolitiikan kehittämisestä.

Valtioneuvosto suhtautuu toistaiseksi varauksella ehdotukseen DiscoverEU -hankkeen nostamisesta yhdeksi oppimiseen liittyvän liikkuvuuden toimeksi. On tärkeää, että DiscoverEU -hankkeen tavoitteita, sisältöä ja edunsaajien valintakriteerejä samoin kuin tarvittavia tukitoimia arvioidaan huolellisesti ennen hankkeen ottamista yhdeksi liikkuvuustoimeksi.

Valtioneuvosto painottaa nuorisovaihtojen merkitystä. Aikaisempien nuorisolle suunnattujen liikkuvuusohjelmien arviointien perusteella matalan kynnyksen nuorisovaihdot ovat olleet menestyksellisin ohjelmatoimi muita heikommassa asemassa olevien nuorten kansainvälistymisen ja liikkuvuuden mahdollistamiseksi.

Esitettyjen ohjelmatoimien suhdetta EU:n tulevan nuorisostrategian (2019-2027) tavoitteisiin tulee tämentää molempien komission ehdotusten jatkovalmistelun yhteydessä.

On tärkeää, että Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevaa lainsäädäntöehdotusta valmistellaan rinnan Erasmus-ohjelmaehdotuksen kanssa, jotta voidaan varmistaa nuorisoalaan liittyvien aloitteiden ja toimenpiteiden johdonmukaisuus ja välttää mahdollisia päällekkäisiä aloitteita.

Urheilu

Valtioneuvosto kannattaa valmentajien ja liikunta- ja urheilusektorin työntekijöiden liikkuvuuden lisäämistä ohjelmaan. Liikkuvuudelta vaaditun kumppanien määrän ja hallinnon käytäntöjen tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaisia muiden sektoreiden liikkuvuustoimien kanssa.

Valtioneuvosto tukee ruohonjuuritason ja kumppanuushankkeiden rahoittamista ohjelmasta, mukaan lukien hankevalmistelu, kumppanuuksien luominen ja hyvien käytäntöjen levittäminen. Tulisi harkita myös hyvien hankkeiden jatkorahoituksen mahdollistamista kestävyiden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Ohjelman rahoitus

Komission ehdotusten rahoitusten mitoittamiseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysten kokonaisuutta.

Kansainvälinen yhteistyö

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotuksia kolmansien maiden ohjelmaan osallistumisen laajentamisesta edellyttäen, että kolmannet maat täyttävät täysimääräisesti samat velvoitteet, jotka asetetaan jäsenvaltioille. Yhteistyön tulee perustua vastavuoroisuuteen ja sen tulee hyödyttää molempia osapuolia.

Hallinnon joustavuus ja yksinkertaistaminen

Valtioneuvosto kannattaa komission esityksen mukaista joustavaa hallintotapaa. Kuitenkin komission asetusehdotukseen sisältyvien uusien toimintojen, kuten Euroopan yliopistoverkostojen, ammatillisen koulutuksen osaamiskeskusten ja DiscoverEU toiminnon keskeiset tavoitteet ja tarkoitus on perusteltua määritellä asetuksessa eikä vain ehdotuksen liitteenä seuraavassa komission henkilöstön työasiakirjassa, joka ei ole lainsäädäntöasiakirja.

II Luova Eurooppa

Ohjelman yleiset tavoitteet ja rakenne

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti Luova Eurooppa -ohjelmaehdotukseen. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ohjelman yleiset tavoitteet edistää kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen ja kulttuuriperintöön liittyvää yhteistyötä sekä lisätä kulttuuri- ja luovien toimialojen kilpailukykyä ovat hyvin perusteltuja, kunnianhimoisia ja ajankohtaisia. Myös ohjelman lähtökohdat, joiden mukaan kulttuuri ja kulttuuri-ilmaisut ovat läsnä unionin kansalaisten arjessa ja edistävät hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta, yhteisiä arvoja ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, ovat tutkimus- ja tilastotiedon mukaan perusteltuja.

Valtioneuvosto pitää hyvänä sitä, että uusi ohjelma jatkaa nykyisen ohjelman periaatteita, joita ovat innovatiivisen kansainvälisen toiminnan tukeminen sekä alan osaamisen, tietojen ja käytäntöjen jakaminen.

Ohjelmassa on kolme osiota kuten nykyisessä Luova Eurooppa -ohjelmassa. Nykyinen rakenne on toiminut hyvin eikä sitä ole valtioneuvoston mielestä syytä muuttaa.

Mediaosion uudet toimet ovat valtioneuvoston mielestä kannatettavia. Erityisesti vapaan, monimuotoisen ja moniarvoisen mediaympäristön ja medialukutaidon vahvistaminen on tarkoituksenmukaista ja vastaa kansallisia politiikkatavoitteita. Poikkitoimialaisen osion uusista toimista (innovaatiolaboratorio ja uutismedian sekä laatujournalismin tukeminen) tarvitaan lisää informaatiota ennen kannanmäärittystä.

Valtioneuvosto kannattaa ohjelmaehdotuksessa mainittua tavoitetta vahvistaa ohjelman seurantaa luomalla asianmukaiset vaikuttavuus- ja tulosindikaattorit. Tältä osin komission ehdotus ei ole tarkoituksenmukainen, sillä ehdotuksen liitteessä mainitut indikaattorit ovat panosindikaattoreita.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta siltä osin, ettei kulttuuri- ja luovien alojen lainatausväline enää sisälly Luova Eurooppa -ohjelmaan.

Valtioneuvosto pitää eurooppalaista lisäarvoa sekä kulttuuri- ja luovien toimialojen eurooppalaisia verkostoja vahvistavaa ohjelmaa tärkeänä. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä ohjelman sisältämä joustavuus, joka mahdollistaa toimintaympäristön merkittäviin muutoksiin vastaamista.

Ohjelmaehdotuksessa mainittu pyrkimys luoda synergiaa muiden ohjelmien ja politiikkatavoitteiden kanssa on tervetullut.

Ohjelman rahoitus

Komission ehdotusten rahoitusten mitoittamiseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysten kokonaisuutta.

Yksinkertaistaminen

Valtioneuvosto pitää hyvänä ja tervetulleena tavoitteena yksinkertaistaa ohjelmaa. Tällä viitataan joustavuuteen sekä ohjelman sisältöjen (vuosittaiset työsuunnitelmat, joiden puitteissa on mahdollista ottaa uusia teemoja mukaan) että hallinnon osalta.

Kansainvälinen yhteistyö

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotuksia kolmansien maiden osallistumisesta Luova Eurooppa -ohjelmaan edellyttäen, että kolmannet maat täyttävät niille asetetut velvoitteet.

Pienten kieli- ja kulttuurialueiden etujen turvaaminen

Suomen on tärkeää korostaa pienenä kieli- ja kulttuurialueena myös pienten toimijoiden mahdollisuuksia päästä ohjelman tukimuotojen piiriin.

III Euroopan solidaarisuusjoukot

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita tarjota nuorille mahdollisuuksia osallistua toimintaan yhteisönsä hyväksi, edistää nuorten sosiaalista osallisuutta ja muita heikommassa asemassa olevien nuorten työllistymismahdollisuuksia.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että nuorille tarjotaan mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja saada työllistymistä tukevaa kokemusta.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta, että solidaarisuusjoukkojen toiminta ei saa vääristää työmarkkinoiden toimintaa eikä vapaaehtoistoiminnalla tai harjoittelulla saa korvata mahdollista tai olemassa olevaa palkkatyötä. Työjakson tulee perustua kansallisessa työläinsäädännössä säädettyyn määräaikaiseen työsopimukseen ja sopimuksen tekemiselle asetettuihin edellytyksiin. Harjoittelun osalta on tärkeä noudattaa neuvoston suositusta harjoittelun laatu-puitteista. Myös vapaaehtoistoiminnan tulee perustua sopimukseen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että solidaarisuustoimiin sisältyy oppimiskomponentti ja että solidaarisuusjoukkoihin osallistumisesta annettava tunnustus (todistus) edistää nuorten myöhempää sijoittumista työmarkkinoille.

Valtioneuvosto tukee komission pyrkimystä yksinkertaistaa ohjelmahallintoa ja -menettelyjä. Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimeenpanosta ja niiden maantieteellisen laajuuden toimituksesta ei vielä ole saatu kokemuksia. Tätä taustaa vasten olisi syytä huolellisesti arvioida humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukkojen yhdistämistä Euroopan solidaarisuusjoukkoihin ja sen vaikutusta erityisesti muita heikommassa asemassa olevien nuorten mahdollisuuksiin osallistua solidaarisuustoimintaan.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä solidaarisuusjoukkoihin osallistuvien nuorten oikeuksien turvaamista ja velvollisuuksien ja vastuiden määrittämistä kaikissa toiminnan vaiheissa. Nyt ehdotettu Euroopan humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukkojen (”EU:n vapaaehtoisapua koskeva aloite”) yhdistäminen Euroopan solidaarisuusjoukkoihin edellyttää osallistuvien nuorten turvallisuuden takaamista kaikissa olosuhteissa sekä asianmukaisen koulutuksen ja tukitoimien järjestämistä, ja siten uusia velvoitteita ohjelman toimeenpanosta vastaaville kansallisille toimistoille. On myös varmistettava, että välittömät avustustoimet ovat jatkossakin asianmukaisesti koulutettujen ammattilaisten vastuulla.

Valtioneuvosto korostaa, että Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminnan on oltava johdonmukaista ja täydentävää suhteessa asiaan liittyviin unionin toimintalinjoihin, välineisiin ja ohjelmiin, kuten Erasmus-ohjelma, sekä Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimien kannalta merkityksellisiin unionin tason nykyisiin verkostoihin nähden.

On tärkeä seurata Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminnan vaikuttavuutta erityisesti muita heikommassa asemassa olevien nuorten sosiaalisen osallisuuden ja työllistyvyyden näkökulmasta sekä toiminnan mahdollisia vaikutuksia nuorisotakuun toimeenpanoon.

Ohjelmaehdotuksen jatkokäsittelyssä on arvioitava ohjelman nimen soveltuvuus tarkoitukseensa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan nykyinen nimi ei kuvasta yhteisön eduksi tehdyn ja nuoren omaa kasvua tukevan toiminnan myönteisiä ulottuvuuksia. Ohjelman nimi tulisi vaihtaa vastaamaan paremmin tavoitteitaan.

Komission ehdotusten rahoitusten mitoittamiseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysten kokonaisuutta.